μοῦ φέρεις τὸ ἐμπόρευμα, θὰ σοῦ πληρώσω ὁλόκληρο τὸ ἀντίτιμο. Προκαταβολὴ δὲν δίνω.

— Μὰ τέτοια εἶνε ἡ συνήθεια, ἐπέμεινε ὁ ἔμπορος.

— Ἡ συνήθειες δὲν εἶνε νόμοι ὥστε νὰ μὴ μπορῆ κανεὶς νὰ τὶς καταργήση. Αἴ, λοιπόν, ἐγὼ τὴν καταργῶ αὐτὴ τὴν ἀνόητη συνήθεια.

— Γιατί τὴ λὲς ἀνόητη;

— Γιατὶ ἂν μὲ ἀπατήσεις ἢ ἂν πεθάνεις ξαφνικὰ ἐσύ, πῶς θὰ ἐξασφαλισθῶ ἐγὼ ὅτι θὰ πάρω πίσω τὴν προκαταβολή μου;

— Ἂν σ' ἀπατήσω, θὰ μὲ πᾶς στὸ δικαστήριο, καὶ σὰν καλὸς ρήτωρ ποὺ εἶσαι, θὰ κερδίσης τὴ δίκη, ἀφοῦ μάλιστα θὰ σοῦ δώσω ἀπόδειξι γιὰ τὴν προκαταβολή. Κι' ἂν πάλι πεθάνω, θὰ τὴ ζητήσης ἀπ' τοὺς κληρονόμους μου.

— Κι' ἂν ἐκεῖνοι ἀρνηθοῦν νὰ μοῦ τὴν ἐπιστρέψουν;

— Θὰ τοὺς πᾶς στὸ δικαστήριο, ὅπου, χωρὶς ἀμφιβολία, θὰ κερδίσης τὴν ὑπόθεσι.

— Καλὰ καὶ ἅγια εἶνε ὅλ' αὐτά, ἀποκρίθηκε ὁ Δημοσθένης. Ἀλλὰ ὥσπου νὰ γίνη ἡ δίκη, νὰ βγῆ ἡ ἀπόφασις καὶ νὰ πάρω πίσω τὴν προκαταβολή, θὰ περάση καιρὸς καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ τὰ λεφτά μου θὰ εἶνε κατατεθειμένα σὲ ξένα χέρια χωρὶς τόκους. Ἐκτὸς ἂν δέχεσαι νὰ μοῦ πληρώσης... τόκο γιὰ τὴν προκαταβολὴ ποὺ θὰ σοῦ δώσω!...

Φυσικὰ ὁ ἔμπορος δὲν δέχτηκε τὴν τερατώδη αὐτὴ πρότασι καὶ δὲν ἔγινε τίποτε.

Μολαταῦτα, ὁ Δημοσθένης ζητοῦσε κι' ἔπαιρνε πάντα προκαταβολὲς ἀπ' τοὺς πελάτες ποὺ τοῦ ἀνέθεταν νὰ ὑποστηρίξη τὶς ὑποθέσεις τους στὰ δικαστήρια.

Κάποτε ἕνας πελάτης του τοῦ εἶπε:

— Ἀφοῦ ἐσὺ στὶς ἐμπορικές σου συναλλαγὲς δὲν δίνεις προκαταβολές, γιατὶ τώρα ζητᾶς ἀπὸ μένα νὰ σοῦ προκαταβάλω τὴ μισὴ ἀμοιβή;

— Γιατὶ ἔτσι θὰ ἐμπνέωμαι καλύτερα καὶ θὰ ὑποστηρίζω μὲ περισσότερο ζῆλο τὴν ὑπόθεσι, ἀπάντησε ὁ πονηρὸς Δημοσθένης.

— Κι' ἂν ἐν τῷ μεταξὺ πεθάνεις ξαφνικά; Δὲν θὰ χάσω τότε τὴν προκαταβολή μου;

— Ναί, ἀλλὰ θὰ ὠφεληθῆς ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς. Θὰ πῆς στὸ δικαστήριο ὅτι μοῦ εἶχες δώσει τὴ μισὴ ἀμοιβὴ γιὰ τὴ δίκη κι' ὅτι δὲν ἔχεις πειὰ νὰ πάρης ἄλλο συνήγορο. Μὲ τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ θὰ συγκινήσης τοὺς δικαστὰς κι' ἔχεις πολλὲς ἐλπίδες νὰ κερδίσης τὴν ὑπόθεσί σου.

Μὲ τὸ σοφιστικὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα, ὁ μέγας ρήτωρ τῆς Ἀρχαιότητος εἰσέπραττε πάντα τὶς δικές του προκαταβολές.

Χαρακτηριστικὸ τῆς τσιγκουνιᾶς τοῦ Δημοσθένη ἦταν καὶ τὸ δῶρο ποὺ ἔκανε στὴν Κορινθία ἑταίρα Λαΐδα. Τῆς χάρισε δηλαδὴ ἕναν ἀσημένιο καθρέφτη, καμωμένο ἀπ' τὰ ἀπορρίγματα τοῦ ἀργύρου τοῦ ἐργοστασίου του, δῶρο φτηνὸ καὶ μίζερο...

Αὐτὸς ἦταν ἐν ὀλίγοις ὁ μέγας τῆς Ἀρχαιότητος ρήτωρ.

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ

ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

(Τοῦ ΣΤΟΥΑΡ ΜΕΡΡΙΛ)

ΝΥΧΤΩΔΙΑ

Τὸ χλωμὸ φεγγάρι φωτίζει τὴ λίμνη ποὺ λαμποκοπᾶ, σὰν ἕνας καθρέφτης ποὺ ἀντανακλᾶ χρυσὲς φωτιές, σὰν μιὰ ἀναλαμπὴ πυροκαγιᾶς. Ὅλα κοιμοῦνται τώρα. Μονάχα ἕνα ἀηδόνι ψάλλει μ' ἐρωτικὸ πάθος.

Τ' ἀγεράκι δὲν φυσάει πειὰ στὰ πράσινα κλαδιά. Ὁ νυχτερινὸς ψίθυρος ἔχει σωπάσει. Μὰ μέσ' ἀπ' τὶς μελαγχολικὲς φυλλωσιὲς τοῦ δάσους πέφτουν σὰν βροχὴ τ' ἀσημένια φύλλα τῶν σιωπηλῶν ἄστρων.

Γύρω ἀπὸ τὴ λίμνη ἁπλώνεται τ' ὄνειρο τοῦ θανάτου ποὺ ἀποκοιμίζει ἡδονικὰ τὴν ψυχὴ τῶν πλασμάτων.

Κάθε φύλλο τώρα ἀνατριχιάζει. Ψηλὰ ἀπὸ τὸ γαλάζιο οὐρανὸ κατρακυλᾶ ἡ δροσιὰ καὶ μεταμορφώνεται σὲ μαργαριτάρια πάνω στὸ μπουμποῦκι τῆς νυμφαίας, ποὺ πλέει μέσ' στὰ νερά.

Τίποτε δὲν ταράζει τὸ σκοτάδι, οὔτε πέταγμα πουλιοῦ, οὔτε φωνὴ ἀνθρώπου. Μονάχα ἀπὸ τ' ἀπόμακρα τοῦ δρόμου ἀκούγεται ἕνα ρυάκι ποὺ κυλάει ὁρμητικὰ στὸ δρόμο του τὸν χαλικοστρωμένο...

ΤΟ ΧΛΩΜΟ ΜΕΤΩΠΟ ΜΟΥ...

Τὸ χλωμὸ μέτωπό μου τ' ἀκουμπῶ πάνω στὰ γόνατά σου ποὺ εἶνε σκεπασμένα μὲ ροδοπέταλα. Ὦ γλυκειὰ γυναῖκα τοῦ φθινόπωρου, ἂς ἀγαπηθοῦμε προτοῦ σημάνει ἡ καμπάνα τῶν θλιβερῶν χρόνων...

Ὤ, τὰ γλυκὰ χάδια τῶν χεριῶν σου! Πῶς καταπραΰνουν τὶς ἀνησυχίες ποὺ μὲ βασανίζουν! Σήκωσε τώρα τὰ μάτια σου καὶ πές μου ἕνα τραγοῦδι...

Νανούρισέ με ψάλλοντάς μου τὰ παλιὰ ἐκεῖνα μοιρολόγια, ὅπου οἱ ρηγάδες μὲ τὶς χρυσὲς περικεφαλαῖες ξεψυχοῦσαν στὰ πόδια κάποιας πυργοδέσποινας...

Κι' ἐνῶ ἡ παιδιάτικη φωνή σου θ' ἀντηχῆ σὰν κρυσταλλένιο ρυάκι, θὰ ποθήσω νὰ πεθάνω πάνω στὰ ρόδα τῆς ποδιᾶς σου κι' οὔτε θὰ σκεφτῶ νὰ ξανασηκωθῶ γιὰ νὰ ζητήσω τὸ βασίλειο ποὺ μοῦ ἁρπάξανε...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ

Πῶς ἀποκτοῦσαν ἄλλοτε οἱ Ἄγγλοι πολιτικοὶ ὑπόληψι καὶ φήμη. Μιὰ μονομαχία τοῦ πρωθυπουργοῦ Πίττ. Ὁ ἱππότισμὸς τῶν ἀντιπάλων. Ὁ Φὸξ καὶ ἡ κακὴ πυρίτις τοῦ στρατοῦ. Τὸ χιοῦμορ ἑνὸς πληγωμένου πρωθυπουργοῦ. Ἡ μονομαχίες τοῦ δουκὸς Οὐέλλιγκτων. Πῶς ξεφερτωνόταν ὁ δοῦξ τοῦ Βούγκιγχαμ τοὺς συζύγους τῶν ὡραίων γυναικῶν, κτλ.

Σήμερα ἡ μονομαχίες εἶνε ἀπαγορευμένες σ' ὅλα σχεδὸν τὰ πολιτισμένα κράτη, μὰ κι' ἐκεῖ ποὺ ἐπιτρέπονται, γίνονται σπανιώτατα. Παλαιότερα ὅμως ἡ μονομαχίες ἦσαν στὴν ἡμερησία διάταξι καὶ ἔστελναν κάθε τόσο ἕνα σωρὸ ἀνθρώπους στὸν Ἅδη.

Στὴν Ἀγγλία προπάντων, τὴν πατρίδα τῆς εὐγενείας, ἀλλὰ καὶ τῆς... μονομαχίας, πρὶν ἀπὸ ἕνα μόλις αἰῶνα, ἡ περισσότερες πολιτικὲς διαφορὲς ἐλύοντο μὲ τὸ... πιστόλι ἢ μὲ τὸ ξίφος. Ὅταν μάλιστα ἕνας πολιτικὸς ἤθελε ν' ἀκουστῆ τ' ὄνομά του, προκαλοῦσε τοὺς ἀντιπάλους του σὲ μονομαχία καὶ ἔτσι ἀποχτοῦσε ὑπόληψι καὶ φήμη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1796, ὁ περίφημος ρήτωρ καὶ πολιτικὸς τῆς Ἀγγλίας, καὶ πρωθυπουργὸς τότε, Γουλιέλμος Πίττ, σὲ μιὰ συνεδρίασι τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τἄβαλε μὲ τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως Θιέρνεϋ, ὁ ὁποῖος ἀντιδροῦσε συστηματικὰ στὶς προτάσεις τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Πίττ, μὴ μπορῶντας πειὰ νὰ κρατηθῆ, γύρισε πρὸς τὸν ἀντίπαλό του καὶ τοῦ εἶπε ἐπάνω στὸ θυμό του:

— Ἐσεῖς θέλετε διαρκῶς νὰ μᾶς φέρνετε ἐμπόδια στὸ ἔργο μας. Αὐτὸ ποὺ κάνετε εἶνε αἴσχος...

Ἡ λέξι αὐτὴ προκάλεσε πανδαιμόνιο μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Θιέρνεϋ, ὁ ὁποῖος ἔστειλε ἀμέσως στὸν Πίττ τοὺς μάρτυράς του καλῶντας τον σὲ μονομαχία γιὰ τὴν ἀκόλουθη Κυριακή.

Ἡ συνάντησι πραγματοποιήθηκε, ἀλλ' ἀφοῦ οἱ ἀντίπαλοι ἔρριξαν τέσσερες βολὲς χωρὶς ἀποτέλεσμα, ὁ πρωθυπουργὸς πέταξε πέρα πρῶτος τὸ πιστόλι του. Τὸ παράδειγμά του μιμήθηκε ἀμέσως ὁ Θιέρνεϋ κι' ἔτσι ἡ Ἀγγλία, χάρις στὸν ἱππότισμὸ καὶ τὴ σύνεσι τῶν ἀντιπάλων, δὲν ἔχασε ἐκείνη τὴν ἡμέρα κανέναν ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐπιφανεῖς πολιτικούς της.

* * *

Ἕνας ἄλλος πολιτικὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ Πίττ, ὁ Κάρολος Φὸξ, ὁ ὁποῖος ἐπίσης χρημάτισε πρωθυπουργός, κάποτε ποὺ γινόταν συζήτησι στὴ Βουλὴ γιὰ τὸν προϋπολογισμὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ἐξέφρασε τὴ λύπη του γιατὶ ὁ μεγάλος βιομήχανος τῆς ἐποχῆς του Ἄδαμς εἶχε προμηθεύσει στὸ κράτος μπαροῦτι τοῦ χειροτέρου εἴδους.

Ὁ Ἄδαμς, ὅταν ἔμαθε τὴν κατηγορία τοῦ πρωθυπουργοῦ, τοῦ ἔστειλε τοὺς μάρτυράς του κι' ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες μονομάχησαν. Στὴ μονομαχία αὐτὴ ὁ Φὸξ τραυματίσθηκε ἐλαφρά. Ἐνῶ δὲ οἱ γιατροὶ τοῦ ἐπέδεναν τὸ τραῦμα, κάλεσε τὸν Ἄδαμς καὶ τοῦ εἶπε:

— Φίλε μου, σᾶς εὐχαριστῶ πολύ!

Ὁ βιομήχανος τὸν ἐκύτταξε ἔκπληκτος.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, ἐξακολούθησε δηκτικὰ ὁ πνευματώδης πολιτικός, γιατὶ εἴχατε γεμίσει τὸ πιστόλι σας μὲ τὸ μπαροῦτι ποὺ προμηθεύετε καὶ στὸ κράτος... Ἀλλοιῶς ὑπῆρχε φόβος νὰ μὲ σκοτώσετε...

* * *

Ὁ Οὐέλλιγκτον, ὁ περίφημος Σιδηροῦς Δοῦξ, ὁ ὁποῖος νίκησε στὸ Βατερλὼ τὸν Ναπολέοντα, ἦταν περίφημος καὶ γιὰ τὶς μονομαχίες του.

Ἡ σπουδαιότερη ἀπ' ὅλες ἦταν ἡ μονομαχία του μὲ τὸν λόρδο Βίλκενσον, ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος τὸν κατηγόρησε ὅτι δῆθεν βρισκόταν σὲ συνεννόησι μὲ τὸν Πάπα. Ἡ κατηγορία ἦταν πολὺ βαρειὰ καὶ ὁ δοῦξ ἀποφάσισε νὰ τὴ λύση μὲ μονομαχία.

Ἐπειδὴ ὅμως τὴν πρώτη φορὰ ποὺ συναντήθηκαν οἱ ἀντίπαλοι δὲν μπόρεσαν νὰ χτυπηθοῦν ἀποτελεσματικά, ἀποφάσισαν νὰ μονομαχήσουν καὶ πάλι. Ἀλλὰ ἡ δεύτερη αὐτὴ καὶ ἐνδεχομένη θανάσιμη μονομαχία, ἐμποδίστηκε ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη, ἡ ὁποία παρέστησε στὸ στρατάρχη ὅτι ἦταν κωμικὸ νὰ διακινδυνεύση χωρὶς λόγο τὴ ζωή του.

* * *

Ὁ δοῦξ τοῦ Βούγκιγχαμ, ὁ διασημότερος Δὸν Ζουὰν τῆς ἐποχῆς του, συνήθιζε νὰ λέγη ὅτι δυὸ-τρεῖς πιστολιὲς ἦσαν τὸ καλύτερο μέσον γιὰ ν' ἀπαλλαγῆ κανεὶς ἀπὸ τὸν ἐνοχλητικὸ σύζυγο μιᾶς ὡραίας κυρίας.

Ἔχοντας τέτοιες... ριζοσπαστικὲς ἰδέες ὁ δοῦξ, μονομάχησε κάποτε σὲ μιὰ πάροδο τοῦ Λονδίνου, γιὰ τὰ ὡραῖα μάτια κάποιας ἀριστοκράτιδος, μὲ τὸν δοῦκα Μπετφόρδ. Ὁ Μπετφόρδ, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ πυροβολήση πρῶτος, ἔρριξε στὸν ἀέρα. Τὸ ἴδιο ἔκανε κι' ὁ ἀντίπαλός του, ὁ ὁποῖος κατόπιν τὸν πλησίασε, τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε:

— Μυλόρδε, σᾶς βεβαιώνω ὅτι θὰ προτιμοῦσα νὰ μοῦ κοπῆ τὸ χέρι, παρὰ νὰ σᾶς κάμω κακό. Ἕνας ἄνθρωπος ὅμως ποὺ φέρνει κάποιον τίτλο στὴν κοινωνία, πρέπει πρὸ παντὸς νὰ διατηρῆ ἀκηλίδωτη τὴν τιμή του, καὶ ἡ μονομαχία εἶνε τὸ μόνο μέσον ποὺ διαθέτουμε γιὰ τὴν ἐκπλήρωσι αὐτῆς τῆς ὑποχρεώσεώς μας...